

Η Ελπίδα σε Κρίση

Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης (φωτό: Γιάννης Δραμιτινός)

Παναγιώτης Λυσιώτης

“We enter the processes of seeing as remaking and remaking as perception”
Humphrey McQueen

Αντίθετα στον Λυσιώτη, ο ιστορικός ορίζοντας και οι κοινωνικές αιτίες της έλλειψης και των κοινωνικών κακών, περιλαμβάνονται στις εικόνες που κατασκευάζει την περίοδο αυτή του Μαχπτικού του Ρεαλισμού. Σε μια του φωτογραφία, ένα «Βρέφος» κρέμεται ανάποδα πιασμένο από τα πόδια από μια τεράστια «κοινωνική» μηχανή, μέχρι που να μεγαλώσει και να γεράσει, όπως παραδίπλα εικονίζεται μια γηραιά κυρία που πίνει ήσυχια το τσάι της. Σε άλλη φωτογραφία, οι μετανάστες σαν ένα κοπάδι πρόβατα γίνονται βορά στα εργοστάσια. Αλλού, μια νεαρή κοπέλα κρατάει έναν δίσκο γεμάτο καταναλωτικά προϊόντα, που υπόσχονται την ομορφιά. Σε άλλη πάλι η εμπορευματοποίηση των φαρμάκων, υπόσχεται την υγεία κ.τ.λ.

Τα πρόσωπα των ανθρώπων που σπίνει ο Λυσιώτης, δεν είναι οι κολασμένες προσωπικότητες των ηρώων του Οικονομίδη, είναι τα τυπικά αστικά πρόσωπα, όλοι εμείς, που λειτουργούμε μέσα στην κοινωνία ως εξαρτήματα μιας μηχανής, χωρίς ολοκληρωμένη συνείδηση για την πραγματική κατάσταση που μας διέπει. Παρατηρούμε όμως, πως ο ρεαλισμός του Λυσιώτη αν και απέχει πολύ από αυτόν του Οικονομίδη και του Τσιόλκα, παρ' όλα αυτά, λείπει και από αυτόν το πιο σημαντικό στοιχείο του ρεαλισμού του Α. Δούκα, η αλληλεγγύη σαν πολιτικό αίτημα. Το φαινόμενο αυτό είναι γενικό πλέον σε όλους τους καλλιτέχνες. Η αιτία εντοπίζεται όπως είπαμε, στην καταστροφή των συλλογικών κοινωνικών κινήματων, που είχαν έναν πυρήνα ανθρωπιστικό. Γι' αυτό και οι καλλιτέχνες, χωρίς αυτά τα συλλογικά κινήματα που έδιναν την ελπίδα της κοινωνικής αλλαγής, εκφράζουν πλέον έναν κόσμο χωρίς

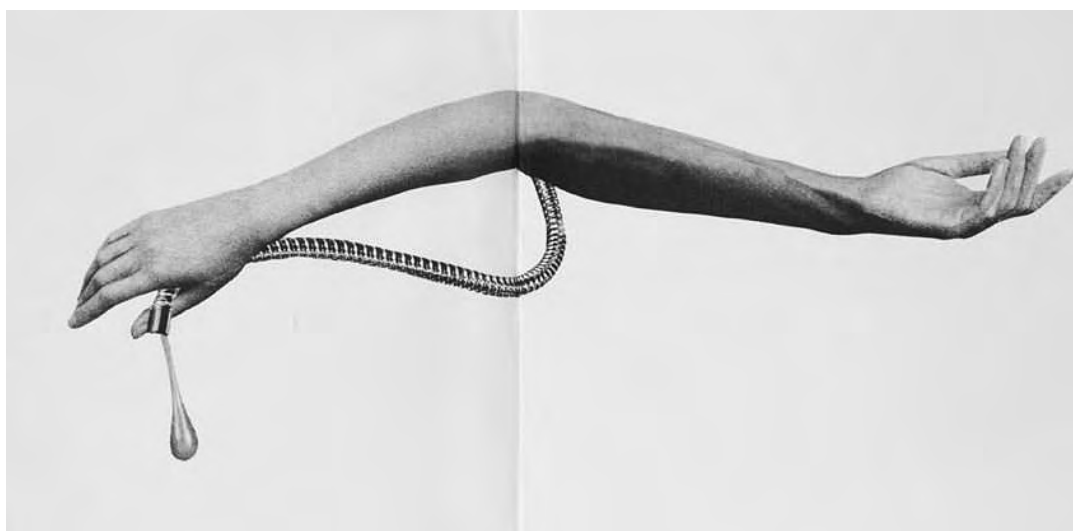
Peter Lyssiotis & son 1988 | Elizabeth Gilliam

μέλλον, χωρίς προοπτική και γι' αυτό και η εκφραστική του γλώσσα παρά τις όποιες προσωπικές πεποιθήσεις, διολισθαίνει όλο και πιο πολύ στην εσωστρέφεια και τον ερμητισμό.

Απαισιόδοξος ρεαλισμός. Η απαισιοδοξία στη δουλειά του Λυσιώτη εμφανίζεται μέσα στην ποίησή του νωρίς. Πηγάζει από πολλές αιτίες, που σχετίζονται τόσο με την απώλεια του κυπριακού και γονι-

κού παρελθόντος, το οποίο διατηρεί μόνο ως μνήμη ερειπίων, αλλά και από την αίσθηση, ότι στο παρόν ζει ως κλέφτης εκφραστικών μέσων, που όποια προσπάθεια αλλαγής κι' αν ασκεί επάνω τους, μένει ανικανοποίητος για το αποτέλεσμα που επιφέρει.

Τη δεκαετία του 1970 και 1980, όταν κατασκεύαζε τα μαχπτικά φωτομοντάζ, κριτικάροντας την μεταναστευτική καθημερινότητα στην Αυστραλία, έχουμε παράλληλα και την έκφραση πικρίας για το ότι ο γονικός κόσμος και το κυπριακό αντιστασιακό παρελθόν, χάνονται ανεπανόρθωτα. Τα ποιήματα που γράφει εκείνη την περίοδο, δείχνουν ότι αισθάνεται το παρόν ως τραυματική ρήξη με το κυπριακό παρελθόν. Η σύνδεση με ό,τι χάθηκε, του γίνεται ανάγκη, μέσα από ένα παρόν τελείως διαφορετικό. Έτσι, θα γράψει σε ένα ποίημα αφιερωμένο στον αγνοούμενο του κυπριακού αγώνα Παυλή Κυριάκου: Ταξίδεψα να δείξω / στην ψυχή μου τις αρχές της.

Feather and prey, Peter Lyssiotis, Masterthief Enterprises, Melbourne, 1997

Η αυθεντικότητα στην τέχνη τους δεν περιλαμβάνει κανένα ιδεώδες παρά την ωμή, άθλια πραγματικότητα. Η λογοτεχνία, η τέχνη γενικά δημιουργείται από άτομα και απευθύνεται σε άτομα, τα οποία ζουν όχι ως συλλογικοί, αλλά ως ατομικοί, όπου το χρήμα και ο κομπορμισμός, αποτελούν τον συγκολλητικό ιστό της κοινωνίας.

Η συνέχεια την άλλη Παρασκευή